# GAZETA LWOWSKA.

We Srode **N^ro. 58.** 25. Maia 1825.

## WIADOMOŚCI KRAIOWE.

*— Ze Lwowa. —*

N. Pan naywyższą uchwałą z d. 14. Października r. z. nadać raczył następuiące przywileie: 1.) Wicentemu Jakóbowi Selka, właścicielowi kilku przywileiów, w Wiedniu w mieście przy ulicy rosmarynowey Nro. 376 mieszkaiącemu, przywiley roczny na poprawę iego iuż przywileiowannego billaru, podług którey przydana iest podpora opatrzona kłapami dla utrzymaniu tablatury biliarowey podczas grania ciągle w położeniu poziomem, i że tablatura może być także kształtu owalnego. 2.) Michałowi Kastner właścicielowi przywileiu na poprawę machiny robiącey goździe, w Wiedniu przy gościńcu Nr. 386 mieszkaiącemu na powtórną poprawę teyże machiny goździe robiącey, która co do istoty zasadza się na tem: a) że nowy aparat żelazo na goździe kraie i zarazem takowe ukształca; b) Drugi aparat kształci goździom głowki c) bez uchylenia szrub przytrzymuiących, wyymówać można z pod ich apparatu, nadkładziny i podkładziny, a więc każdy robotnik bez wstrzymania trybu machiny, wadę w goździu odkryć lub poprawić może. d) Unika się przewiercanie stali laney podczas urządzenia, lub nakładanie stali na żelazo, nakoniec e) siłą, równą sile konia, może 5 robotników, codzień 80,000 gatali różnego gatunku wyrabiać. 3. Bernardowi Gortmann, mechanikowi w Karolinenthal przywiley pięcletni na wynalazek czterech nowych machin do wszelkich gatunków skóry farbowaney, zastósować się mogących, a mianowicie: a) machiny gładzącey tak do naywiększey skóry iak i do naymnieyszych skórek służącey, którą każdy bez instrukcyi i iak naysłabszem użyciem siły do ruchu przyprowadzić, i trzy do czterech razy więcey, aniżeli dotąd używanym sposobem, roboty dostarczyć można; wreszcie używaiąc iey unika się wszelkiego przecięcia lub ściągnienia skóry, która daleko czyścieysza i równieysza się staie bez szlichtowania osełką; b) machiny przecinaiącey tak skóry wielkie iak i skórki naymnieysze wszakże ieszcze przed garbowaniem, przezco gładzenie i szlichtowanie i znaczna część artykułów dębiących oszczędzoną zostaie; c) machiny skórę urządzaiącey, do którey chłopiec od lat dziesięciu do dwunastu maiący, użyty być może a którą przy iedney osadzie, skórkę całkiem przeciągnąć, i dwarazy tyle dokonać można, co dotąd dwie osady dokazały, nakoniec d) równie użyteczney machiny glancuiącey lub gładzącey. 4.) Fryderykowi i Karolowi Henkiel, właścicielów przywileiu na kapelusze nowego gatunku, tudzież ich spólnikom Ignacemu i Jakubowi Joss, w Wiedniu, w mieście, przy ulicy goździarskiey Nro. 297 na poprawę w robieniu kapeluszów letnich i zimowych, co do istoty zasadzaiącey się na tem: a) że do kapeluszów letnich rogowych nietylko dodać, ale nawet włokno rogu przez pewne urządzenie, użyte a témsamém kapelusze lększe i tańsze być mogą, chociaż przezto bynaymniey na piękności nic nie stracą, ponieważ włokno czyli wnętrze rogu, farbowane i polerowane będzie b) że drzewo laskowe, bukowe albo brzozowe do splatania posady kapeluszów z[illegible]ch przez szczególne urządzenie, o wiele ulepszone być może, a powłoka nietylko z iedwabiu, ale także z f[illegible]py, materyi wełniancy, kamelorowey, alboteż z iakiey dotąd nieużywaney dana być może; przezco kapelusze zyskuią na lekkości elastyczności i piękności, od wpływu powietrza nie psuią się i należyty kształt zatrzymuią, przywiley dwuletni. 5.) Maciejowi Müller mieszczaninowi, Instrumentarzowi, i właścicielowi dwóch przywileiów, tudzież iego synowi Maciejowi Müller w Wiedniu na Leopoldsztadzie we własnym domu Nr. 502 mieszkaiącym przywiley 5letni na poprawę w nadaniu klawiturze po nad strony leżącey nowego a to troiakiego składu, dla osiągnienia iey większey doskonałości i trwałości, iakoteż łatwieyszego oney sporządzeniu lub wypoprawienia, mianowicie a) na sposób tylko do klawikordów poprzecznych użytym być mogący, gdzie młoteczki, stęporkami poruszane zostaią, każdy zaś młoteczek razem z komorką sztyfcikiem połączony ze swoim elastycznym hamulcem za pomocą którego w iedney chwili wyięty i znowu wsadzony być może, aby go należycie skórą okleić, zintonować i z iego elastycznym hamulcem doskonale połączyć a tak zdziałać doskonałość całego instrumentu i tonu; b) na sposób tak do poprzecznych iak i skrzydlatych klawikordów użytym być mogący gdzie młoteczki wraz z haczykami zostaią pod klawiaturą a mechanizm równie pomocą sztyftu

rozebrać się daie; nakoniec c) na sposób, gdzie młoteczek z komorką i elastycznym hamulcem pośrednio na klawiszu opiéra się, i wraz z tymże ten wszelkiey potrzebie wyymować i wsadzać się daie. Wreście przydać pozostaie że wewnętrze klawikordu w tylnym końcu drugie tyle wysokie iest iak zwyczaynie i ciągnie się aż do stroyni, aby nastroieniu strön nadać więcey trwałości i stroyności, że teka czyli głośnica oddzielnie leży od stroyni dla zapobieżania iey rozdarciu z sunieniu się, wreście nie trzymaiąc nogą pedału za iednem stąpieniem można wnet o pół lub o cały ton a nawet o dwa i trzy tony grać wyżey; powtóre, że pulpit mechaniczny na nuty iest tak poprawiony, iż za poruszeniem nogi, karty nut muzycznych, z wielko szybkością przewracać i odwracać można.

N. Pan naywyższą uchwałą z d. 14. Lutego raczył ponadawać przywileie następuiące: Józefowi Baumstark rysownikowi dla fabryk, w Wiedniu na starym Wiedniu Nro. 211 przywiley 5letni na wynalazek za pomocą machiny o walcu kamiennym robienia obiciów papierowych prędzey, mnieyszym kosztem i znacznie tańszego fabry atu iak prassą modeluszową. Janowi Browne Kapitanowi Angielskiemu w Wiedniu na Graben Nro. 1133 u C. K. Ajenta nadworn. Radcy rządowego Józefa Sonnenleithner mieszkaiącego przywiley 5letni na wynalazek robienia lamp wszelkiego kształtu i z każdego materyiału, tego rodzaiu, że w nich można gaz zgęszczać i one z mieysca na mieysce przenosić i równie świecom zwyczaynym tak w spokoyności iak w poruszeniu używać, dla wygodnego, i pożytecznego oświecania ulic, pokoiów wież morskich, okrętów i powozów. Józefowi Zimmermann fabrykantowi nożów w Wiedniu Spittelberg Nro. 133 na wynalazek, nadania stali do cyzorków i innych narzędu szczególnego hartu sposobem dotąd nieznanym, tudzież robienia z tey stali cyzoryków osobliwego kształtu i szczególniey dobrego gatunku, o iedney lub dwóch klingach do wszrubywania szczególniey chartownych, do którychto cyzoryków ku wygodzie podróżniących, także pieczątka i kalendarz przydany być może, na lat dwa. Franciszkowi Kratzer fabrykantowi towarów galanteryynych w Wiedniu na przedmieściu Neubau Nro. 115, przywiley 5letni na wynalazek z pasów pargaminowych lub materyi na sposób pargaminu wyrobionych z przydaniem prążków drzewianych lub bez tego robieniu plecionych kapeluszów męzkich i damskich, celuiących lekkością, pięknością i trwałością, tudzież robienia takowych kapeluszów z całkowitego pargaminu lub na sposób pargaminu urządzonych materyi, które wyciskane, wybiiane ub przebiiane, szczególniey pięknie się wydaią a nawet felpą iedwabnemi lub innemi materyiami, lub też skórą powlekane być mogą.

N. Pan naywyższą uchwałą z d. 14. Lutego r. b. raczył nadać przywileia następuiące: Janowi Brown Kapitanowi marynarki Angielskiey w Wiedniu w Leopoldsztadzie Nro. 11. przywiley 5letni, na wynalazek robienia gazu do oświecania i innych rzeczy potrzebnego sposobem oszczędnieyszym a doskonalszym. Janowi Benjaminowi Schreiber mechanikowi C. K. uprzywileiowaney fabryki kartonów W. A. Kube, w Lieben w Czechach także 5letni na wynalazek nowego urządzenia dla machiny drukarskiey, aby pięć, sześć i więcey farb na raz w równych lub ostro oddzielonych pręgach iakoteż w rysy wybiiane być mogły. J. Konradowi Fischer, Porucznikowi i właścicielowi fabryki stali laney w Szafhauzen w Szwaycaryia 5letni na odkrycie, zręczności ręki i pewnemi przydatkami, a szczególniey przez użycie stali laney zamiast żelaza meteorycznego z nyklu, z chromu lub oboyga złożonego, przedstawienia stali meteoryczney, które tak powierzchownie iak wewnętrznie uważana, pomiędzy wszystkiemi gatunkami stali europeyskiey w handlu używaney, naypodobnieyszą iest do stali damascenskiey, zwarzać się, i podług upodabania stosownie do przeznaczonego użytku mniey lub więcey hartować się daie, a nawet na gładzoney powierzchni, użyciem stosownych płynów gryzących różne figury ryte być mogą. Krystyianowi Prziza farbiiarzowi w Brynie Neusztift Nro. 83 mieszkaiącemu przywiley 10letni na wynalazek nowego sposobu farbowania wszelkiemi farbami za przydanie szczególnego artykułu, a to z oszczędzeniem czasu palenia i farb nadaiąc tymże daleko większey żywości i trwałości, a barwie i tkaninie sukna większey miąszości. Józefowi Dillinger uprawnionemu rzeźbiarzowi faiek z morskiey pisany i właścicielowi składu przy Kohlmark pod Turkiem w Wiedniu nad Widenią Nro. 24, przywiley 5letni na poprawę iego uprzywileiowanych faiek z morskiey prany nowego kształtu, która zagładza się na przyrządzeniu wcale nowego i ukrytego odlewu, ktory dla swoiey głębokości do większych faiek innego kształtu przyprawionym być nie może a przezco palenie tytuniu daleko przyiemnieysze się staie; tudzież na uchyleniu potrzeby odkręcania i zakręcania fayki przy odlewaniu soku, który u zwyczaynych faiek szyyką odchodzi, przytem fayki te ponieważ są szczególniey dobrze wiercone, do szczętu tytuń wypalaią i same prędko i pięknie zakurzać się daią i żadnych plam nie dostaią. Frydrykowi Reck uprawnionemu tokarzowi rzeczy sztucznych i galanteryynych, właścicielowi składu w Wiedniu na Kohlmarkt pod huzarem w Laimgrube Nro. 139, przywiley dwuletni na po-

prawę, do faiek z morskiey piany przyrządzić fajkę myśliwską i szczotkę i opatrzyć takowe szczególnem odlewem, także z nich bardzo się dobrze pali i że łatwo czyszczone być mogą.

— *Z Wiédnia d.* 14. *Maia.* —

Gazeta Medyiolańska z d. 5. i 6. Maia donosi o pobycie NN. Cesarstwa w Mantui i Kremonie co następuie: NN. Cesarstwo i Arcy-Xiążę Wice-Król wraz z Swoią dostoyną małżonką, udali się w d. 1. Maia o godzinie 8 rano w Mantui do Kościoła S. Jędrzeja na Mszą. Po skończonem Nabożeństwie N. Pan w towarzystwie Wice-Króla poiechał do ogrodu botanicznego, a potém do domu wychowanie, założonego przez Oyca Bellavite; poczém oglądał Monarcha pałac sądu appellacyynego i dóm municypalny, iako też szpital Izraelitów i dóm poprawy. Niebawem za powrótem Cesarza Jego Mości do pałacu przybył Xiążę Modeny, który tegoż samego dnia znowu do swoiey stolicy powrócił. N. Pani po skończonem nabożeństwie udała się do pałacu *del Te*, z tąd do domu chorych i roboczego, i domu sierot dla dzieci płci żeńskiey. Arcy-Xiążę Franciszek Karol ze Swoią dostoyną Małżonką, po skończonem nabożeństwie poiechał do kaplicy błogosławioney Matki boskiey (*della beata Virgine delle grazie*) cztery mile włos. od miasta położoney, a poźniey oglądał rzadkie malowania w pałacu *del Te*. Naczelnicy Władz duchownych, cywilnych i woyskowych, mieli szczęście być wezwanymi do stołu Cesarskiego. O godzinie 5 ziechała także Arcy-Xiężna Maryia Ludwika, Xiężna Parmy i t. d. pod imieniem Hrabiny Colorno, i wysiadła w pałacu Krolewskim. Wieczorem wszystkie wysokie Osoby zaszczyciły obecnością swoią rzęsisto oświecony teatr, przyięte hucznemi oklaski od licznie zebraney publiczności. Miasto oświecone było iak poprzedzaiącego wieczora.

W d. 2. Maia wyiechał N. Pan w towarzystwie Wice-Króla do oszańcowanego obozu pod Migliaretto, gdzie Monarcha czynił obroty z osadą; poczém obeyrzał warownie i zamek di Pietole. Za powrótem do miasta zwiedził Cesarz Jego Mość koszary i inne woyskowe zakłady. N. Pani oglądała rozmaite publiczne instytuty wychowania i dobroczynności; rozmawiała wszędzie z łaskawością i wypytywała się przełożonych i przełożone o szczegóły każdego zakładu.

Aby uwiecznić pamiątkę pobytu NN. Cesarstwa w Mantui, municypalność, w skutek uchwały zapadłey w zupełney radzie, kazała w kilku dniach, zruciwszy kilka domów założyć nową ulicę wiodącą do *Forum Virgilianum*, i wystawić wzór pięknego tryumfalnego łuku przy wstępie do tego forum, z napisem po obudwóch frontach:

Alla Maestà di Francesco I.
Questo nuovo adito al foro Virgiliano
La patria del cantore di Augusto
Dedica e consacra
Onorificata dalla presenza di Cesare
La Regia citta di Mantova
Riverente festeggia
Alle calende di Maggio MDCCCXXV.

NN. Cesarstwo, wraz z inszémi wysokiemi Osobami udali się o godzinie 6 wieczorem nową ulicą do amfiteatru Wirgilego, gdzie grano operętkę, poczém byli na gonitwie powozów na placu tymże, pozdrowieni od niezmiernego mnóstwa widzów tysiącznemi odgłosami radości.

W d. 3. Maia zwiedzili znowu NN. Cesarstwo kilka publicznych zakładów, a Cesarz Jego Mość od godziny 5 z rana, do pożna w nocy dawał posłuchania. Xięstwo Salerno ziechali w d. 3. Maia z Modeny, a popołudniu znowu tamże powrócili.

Xiężna Parmy wyiechała znowu w dniu wspomnionym o godzinie 4 s południa do swoiey stolicy.

W d. 4. Maia o godzinie 6 1/4 rano wyiechali NN. Cesarstwo w towarzystwie Arcy-Xięcia Franciszka Karola, Arcy-Xiężny Zofii, do Kremony, po drodze wstąpili do wspomnioney kaplicy Matki boskiey na nabożeństwo. Droga tamże wiodąca staraniem gmin Curtatone, Marcaria i Bozzolo była skropiona, okna kobiercami i kwiatami ubrane, i łuki popostawiane, a przy każdym z tych, chór muzyki przyymował przybywaiące NN. Osoby. W Kremonie, dokąd NN. Cesarstwo w towarzystwie nieprzeyrzanego orszaku powozów, o godzinie 11 1/2 przedpołudniem przybyli, wysiedli w pałacu Hrabiego Schinchinelli, przyięci tamże przez wszystkie Władze miasta, które potém miały zaszczyt być na posłuchaniu. Wieczorem miasto oświecono.

W d. 5. Maia odprawił Cesarz Jego Mość w towarzystwie Arcy-Xięcia Wice-Króla obroty woyskowe z załogą zamkową, poczém rownie iak N. Pani oglądał publiczne zakłady.

C. K. Kanclerz Domu Dworu i Stanu, Xiążę Metternich, przybył w nocy z d. 7. na 8. z Paryża do Medyiolanu. Xiąże iechał przez Lyon, Nismes, Marsylyią, Nizę, Col di Tenda, Coni i Alessandryią i strawił 17 dni w podróży.

## WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

### Ameryka Hiszpańska.

Gazety Nowo-Yorkskie dochodzące do d. 2. Kwiet. donoszą, iż podług listu pisanego z Puerto-Cabello z d. 9. Marca eskadra Francuzka pod

Kapitanem Dupoter zniosła blokadę portu Puerto Cabello. Rozeszła się była także wieść, że zamek St. Juan d'Ulloa podał się Mexykanom; że zaś dopiero w d. 12. Lutego był na nowo w żywność zaopatrzony, należy więc czekać dalszych w téy mierze wiadomości.

Potwierdza się, iż okręt Francuzki Ernestina przeznaczony do Bordeaux, zawinął do Rio de Janeiro, wioząc Wice-Króla Lasernę, Jenerała Valdez i kilku Oficerów sztabowych woyska Hiszpańskiego w Peru.

## Brazyliia.

Podług wiadomości z Rio de Janeiro z d. 3. Marca kilku hersztów dawnieyszych zaburzeń w prowincyiach północnych wskazano na śmierć, a iednego z tych stracono.

## Hiszpaniia.

Gazeta Madrycka zawiéra wyrok względem przeczyszczenia Rady Stanu. Złożona w tym celu Junta ma Prezydenta Don Gomez Calderona, byłego Współczłonka Junty Oyarzun, a Sekretarza, Don Quaidra, byłego Radcę Stanu.

Wyrok Królewski, wydany pod d. 19. Kw. w Aranjuez do pierwszego Ministra Zea Bermudez, dotyczący się utrzymania i ścisłego zachowania ustaw fundamentalnych i innych Monarchii Hiszpańskiéy, iest treści następuiącéy:

»Król dowiedział się z naywiększym bolem, iż od nieiakiego czasu rozszérza się wieść, iakoby go zniewalano i radzono mu przedsięwziąć odmiany i zaprowadzić nowości w formie Rządu iego Państw, dawne szanowne fundamentalne ustawy tychże popsuć i swoię Władzę Królewską ograniczyć. Dla tego oświadcza, iż postanowił, utrzymać nienaruszenie i zupełnie prawa swoie Monarchiczne, nie myśląc teraz lub kiedyś, chociażby naymnieyszéy części z tychże ustąpić. Nie dozwoli ón nigdy na zaprowadzenie Izb Stanowych, niteż na inne tego rodzaiu urządzenie iakiegobądź nazwiska, któreby się sprzeciwiało ustawom i zwyczaiom Hiszpańskim. Przeciwnie iest ón uroczyście przekonany, że wszyscy iego dostoyni Sprzymierzeni, którzy mu dali tyle dowodów przychylności i silnie przyczyniali się do dobra iego Państwa, utrzymywać będą ciągle w każdém zdarzeniu prawą i monarchiczną Władzę Korony, bez doradzania i przekładania Królowi pośrednio lub bezpośrednio, nowości w formie Rządu Państw iego. Daléy oświadcza Król swoie stałe, niezmienne postanowienie, kazać utrzymywać ustawy, nie dozwalać iakichkolwiek nadużyciów, mianowicie, nie dopuszczać, aby pod pozorem przychylności do Króla i troskliwości o utrzymanie iego Władzy, kryło się nieposłuszeństwo i opór. Każdy rzetelny, Monarsze istotnie uległy, powinien wziąć sobie za skazówkę postępowania swoiego, ścisłe zachowa nie ustaw, szybkie wypełnienie rozkazów Króla, uszanowanie ku istnieiącym Władzom, iako naytrwalsze posady porządku i szczęścia Narodu.«

## Wielka Brytaniia i Irlandyia.

P. Brougham po przerwie uczynionéy mu przez P. Plunketa i P. Peela w Mowie na posiedzeniu Izby Niższéy w d. 26. Kwietnia, rzekł daléy: »Liczne mogę przypadki przywieść na dowód, gdzie czyniono tu uwagi nad zdarzeniami, zaszłemi w Izbie Wyższéy. Nawet tego samego wieczora mówił zacny Członek względem ławki Biskupów i do tego względem téy saméy okoliczności, dla czego sądzono, iż mię trzeba było zwrócić do porządku. Ztąd mogę wnieść, iż można mówić o szanownych Biskupach o wysoce uczonym Lordzie, siedzącym na przeciwko na worku wełnianym (Lord Kanclerz Prezydent Izby Wyższéy) i o całém Zgromadzeniu zacnych Baronów; ieśli zaś słuszną będzie rzeczą, przypomnieć słowa mniemanego Następcy Tronu, zatém to wcale inny iest przypadek; wtedy prerogatywa wznosi się z całą iéy właściwą zazdrością, przerywa Wam iuż naprzód, w imaginalnéy boiaźni zamachu: *quia timet*, i w rzeczy saméy, podczas, gdy szkaradnie drzy przed nieporządkiem, sprawia sama nieład.« — Członek ieden powstaie i żąda, aby P. P. Broughama zwrócono do porządku. Niechay obiaśni, co rozumié pod słowami: *quia timet*. Wszystka Izba w śmiech i Członek, który wnosił na zwrócenie do porządku, siada. »Powiedziałem tylko,« rzecze daléy P. Brougham, »iż byście WPanowie Lorda Kanclerza, ławkę Biskupów, całą Izbę Wyższą i poiedyńczo mogli osławić; lecz iak WPanowie o Xięciu krwi...... (rozlega się głos po wszystkich ławkach Ministeryialnych: »Do porządku! do porządku!«) — Minister Spraw Wewnętrznych czyni uwagę, czyliby nie było właściwszą, gdyby P. Brougham ograniczył się na saméy rzeczy, nad którą toczą się rozprawy, miasto, że w zapale rozpraw zapuszcza się w wyrażenia, które iego rozum w chwilach spokoynieyszych zapewnie naganiać będzie.

P. Brougham mówi potém daléy: »Powtarzam, że na korzyść bilu przywiedziony argument mogłby był być chwalebny przed dwoma lub trzema dniami; lecz ktoż stanowczo będzie sądził o tém, że bil na korzyść Katolików utrzyma się w Izbie Wyższéy? Wiadomość o tym nagannym wypadku rozszerzaiąc się po Anglii i Irlandyi, obiiać się będzie o uszy Katolików, iak znak rozpaczy. Nie mam ia nic przeciwko stateczności w zasadach, przeciwko stałemu iednakowemu

postępowaniu; gdy zaś ten dzielny sposób myślenia widzę osłoniony niewiadomością, roziątrzony przesądami i zaślepiony bigoteryią, tedy muszę twierdzić, iż żaden Monarcha z takim duchem, oświadczaiąc się umyślnie uprzednio z niechęcią przeciwko mniemaniu i życzeniom Ludu nie wstąpi na Tron tych Królestw. Według wszystkiego, co zaszło, widzę niepodobieństwo osiągnąć emancypacyią Katolików; skutek iéy zagrożony, iak długo takowa oppozycyia będzie się na takiém mieyscu obiawiała. — Sądziliśmy, że większość 27 głosów może kray uratować od konwulsyi; atoli od 24 godzin rzecz stała się trudnieyszą. — Chwycimy się ostatniego środka; może być przypadek (śmierć teraźnieyszego Króla.) — Dałby Bóg, aby ile możności naypoźniéy zaszedł! — Wtedy niezmierna większość téy Izby naprożnoby głosowała za emancypacyią Katolików; nadaremnie cały Parlament przekładałby to życzenie Tronowi; naprożno cały Narod żądałby emancypacyi Katolików. Zanimby takowa nastąpiła, prędzéyby cały kray we krwi pływał; wtedy tylko przez nieuchronne nadwerężenie praw Korony możnaby ten środek wymódź. Śpieszmy się takową utrzymać, a oddalaiąc nie maiące celu i niepotrzebne uboczne środki, staraymy się zapewnić skutek wielkiéy rzeczy, która iedynie może Angliią zachować od gwałtownych odmian.«

Na posiedzeniu Izby Niższéy z d. 28. Kw. oświadczył życzenie P. Gronfell, aby iaki Członek Izby Niższéy, lub iaki zacny Par zrobił wniosek do obu Izb w celu odmienienia przysięgi przy Koronacyi.

Oświadczenie Xięcia Yorku w Izbie Wyższéy z d. 25. Kwietnia opiéwało w sposobie następuiącym: »Mówię (proszę, to dobrze uważać), że wynurzam tylko moie zdanie i moie uczucie, i nie iestém tu tłumaczem innéy iakiéy osoby, ktokolwiekby ona była; atoli uważcie Milordowie, w iakie położenie wprawiacie Monarchę. Przez przysięgę, którą podczas Koronacyi wykonywa, obowiązuie się Król, utrzymać nienaruszenie Kościoł Anglikański przy iego nauce, karności koscielnéy i iego prawach. Akt Parlamentu może bezsprzecznie rozwiązać przyszłych Monarchów od téy przysięgi; iednak możesz Parlament uwolnić od obowiązków iuż dopełnionéy przysięgi? Mówię, powtarzam ieszcze raz, że tylko moie wynurzam uczucia; atoli zaklinam Izbę, rozważyć, w iakiém położeniu znayduie się teraz Król. Widzę się być zmuszony przywieść WPanom stan, w iakim dawca życia moiego znaydował się przez powtarzane usiłowania, czynione dla osiągnienia tryiumfu żądań Katolików, pomimo przysięgi, którą wykonał przy swoiém na Tron wstąpieniu. Tak, nie mogę zapomnieć, że to było przyczyną iego słabości umysłu, na którą tyle lat cierpiał. Proszę na nowo wziąć pod rozwagę, że tu nie mówię niczyiém imieniem, tylko moiém. W iakiémkolwiek byłbym położeniu, iakąbądź naganę ściągnąłbym sobie przez ninieysze oświadczenie, postanowiłem iednakże mocno pozostać w oppozycyi przeciwko żądaniom Katolików. Do tego pomoż mi Boże!«

Kuryier z d. 1. Maia donosi: »Dzisieyszego poranku rozsiano mnóstwo wieści, które sprawiły, że papiery publiczne bardzo spadły. Wieści te można klassifikować w sposobie następuiącym: 1) W skutek Mowy Xięcia będziemy mieli zaburzenia w Irlandyi; 2) Parlament zostanie niezwłocznie rozwiązanym; 3) przed rozwiązaniem tymże zayść ma odmiana w Ministeryium; 4) Bank w takiém iest zamieszaniu, że Dyrektorowie są zmuszeni zatrzymać wypłaty. — Co się dotyczé niebezpieczeństw w Irlandyi, tedy takowe groziły nam iuż tak przed Mową Xięcia Yorku, iak teraz. Przypuściwszy, że bil względem emancypacyi Katolików nie będzie podczas teraźnieyszego posiedzenia w obu Izbach przyięty, iednakowoż odrzucenie tegoż nie byłoby pod żadnym względem rezultatem Mowy Xięcia; w Irlandyi zobaczemy tylko wznawiaiące się usiłowania, aby zapewnić się o skutkach, które teraz minęły, i tym usiłowaniom towarzyszyć zapewne będą dobitne Mowy PP. Doyle, O'Connella i Sheila. — Bardzo się mylą ci, którzy sądzą, że spokoyność Irlandyi zawisła od emancypacyi Katolików. Inne wieści odnoszą się do faktów, a nie do rzeczy, które ieszcze mniemanym naradom podlegaią, i sądziemy, bez obawy, że nam będą przeczyć możności powiedzienia, iż są bezzasadnemi.«

---

Jenerał Porucznik Campbell, dowódzący w Madras, umarł.

Pułkownik Campbell, wiozący traktat handlowy z Kolumbiią, przybył do Kartageny dnia 28. Lutego.

## Francyia.

Monitor z d. 2. Maia zawiéra Ustawę o prowizyiach wieczystych przez obiedwie Izby przyiętą, a przez Krola potwierdzoną; daléy rozporządzenie z d. 1. Maia, stanowiące sposób, iak ma być wykonana przemiana prowizyy wieczystych, z formularzem nowych wpisów po 3 i 4 1/2 procentu. Posiadacze 5procentowych począwszy od d. 6. Maia przypuszczeni będą w Skarbie Królewskim do zamiany; nakoniec drugie rozporządzenie z tegoż samego dnia o nowym stęplu złotéy i śrebrnéy monety. Takowe będą miały z popiersiem Króla napis: Karol X. Król Francyi, z resztą zatrzymaią też samę, iak dotąd, formę

z literami na kraiu. Cztery miliony takiey monety maią być wybite w Paryżu z liczbą roku 1824.

Monitor z d. 3. Maia obeymuie Król: rozporządzenie ku wykonaniu Ustawy względem sposobu wynagrodzenia emigrantów.

Król Jmć napisał do Arcybiskupa w Troyes, Hrabiego Boulogne, Para Francyi, list następuiący:

»Mości Xiążę Arcybiskupie!«

»Chociaż wiele odebrałem łaski z Nieba od czasu osiągnienia Korony, pragnę iednak, aby Koronacyia Moia dodała tę, co iest naywyższą, i Państwo Moie coraz bardziey utwierdzała. Ztąd postanowiłem, udać się w dniu 29tym przyszłego miesiąca do Moiego dobrego miasta Rheims. Chcę, abyś WPan tey wzniosłey uroszystości był obecny. Ponieważ znaną Mi iest WPana wierność i uległość ku Mnie, więc nie wątpię, że śpieszyć się WPan będziesz połączyć swoie z Moiemi modły i błagać Boga Klodoweuszowego, aby namaszczeniem zlał na Mnie tego ducha światła i mocy, iaki Mi potrzebny do skuteczney pracy około szczęścia Ludu Moiego. Że nineyszy list nie ma innego celu, proszę Boga, aby WPana Mości Xiążę Arcybiskupie miał w swoiey opiece. Pisano w Paryżu d. 20. Kwietnia 1825.«

(podp.) »KAROL.«

---

Izba Deputowanych na posiedzeniu z d. 2. Maia przyięła proiekt do ustawy o zaległych rachunkach z r. 1823, 244 głosami przeciwko 77.

Na tęmże samem posiedzeniu przyięto przez Rząd żądany kredyt uzupełniaiący 34,560,737 fr: na nadzwyczayne w roku 1824 większe wydatki, 268 głosami przeciwko 37.

P. Soulé, wydawca Karła, wskazany został przez Sąd pierwszey Instancyi na czteromiesięczne więzienie i zapłacenie 300 fr. z powodu bezbożney dążności artykułów w temże piśmie zawartych.

## Włochy.

Podług wiadomości z Florencyi Królestwo Ichmość Oboiey Sycylii opuścili w d. 2. Maia tę Stolicę i udali się w dalszą podróż do Medyiolanu. Xiążę Salerno wraz z swoią dostoyną Małżonką wyiechał dniem wprzódy w tęż samę podróż.

## Niemcy.

Professor Cousin przybył do Frankfortu w d. 3. Maia.

Budowa nowego teatru w Weymarze ma być ukończona na uroczystość Jubileuszu W. Xięcia, t. i., na d. 3. Września.

W Jenie, Senat Akademicki nowem uwiadomieniem swoiem zakazał surowo uczniom nosić dawne ubiory Niemieckie i brody.

## Prussy.

Zbiór praw zawiera następuiące Król. gabinetowe rozporządzenie z d. 26. Marca 1825: Podług treści rozporządzenia z d. 7. Grudnia 1816, §. 4. nie będą mogły być przedsiębrane publiczne gry na przedmioty ruchome i nieruchome w środ kraiu bez wyraźnego pozwolenia Rządu. Powodowany iestem, zakaz ten rozciągnąć w tem, że wygranie nieruchomości położonych wewnątrz kraiu nie może nastąpić także przez zagraniczne loteryie. Kary w §§. 4. i 5. Ustawy z d. 7. Grudnia 1816 maią być do takich wygranych zastósowane. Fryderyk Wilhelm.

## Królestwo Polskie.

— *Z Warszawy d. 14. Maia.* —

JW. Mostowski, Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi, miał w Izbie Poselskiey, przed połączeniem się z Izbą Senatorską, następuiącą Mowę:

»Prześwietna Izbo Poselska!«

»Trzeci raz, w różnych chwilach i przerwach, witaiąc tu, Posłanników Narodu, z żywem uczuciem; w dzisieyszem Zgromadzeniu, widzę ponowienie i zatwierdzenie tego Ich istnienia, które zwłaszcza, utrzymać i przesłać do potomności, to iest, do przyszłych czasów i ludzi, iest naszem wspólnem i gorącem życzeniem. A iakkolwiek Prześwietna Izba, stósownie do okoliczności, sprawowanie więcey lub mniey rozciągłe powołania i obowiązków swoich, znaydzie dogodnem; przepomnieć nie należy, że nader często w rzeczach ludzkich, tak fizycznie, iak moralnie; niezbyt używać, iest zachować. W tym mądrego prawodawstwa zawodzie, przewodniczyć Jey będzie, przez Nayiaśnieyszego Pana, mianowany Marszałkiem, JW. Stanisław Piwnicki, Deputowany z Województwa Kaliskiego, który iuż dawszy wielorakie dowody nie zawsze łatwey sztuki uskuteczniania rozkazów Rządowych, bez ściągnienia zażaleń Obywateli; rokuie niewątpliwą otuchę, iż godność steruiącą z obcowaniem braterskiem zespolić i piastować potrafi. Wzywam go zatem, przy odczytaniu nominacyi, i przy wręczeniu mu aktów urzędowania iego właściwych, do zaięcia mieysca dla Marszałka tey Izby przeznaczonego.«

---

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillerów.